

HIV/AIDS NEDİR?

Dr. Aygen Tümer

e-mail: atumer@hacettepe.edu.tr

İlk defa 1981 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde cinsel yönelimi homoseksüel olan erkeklerde ve Haiti'den gelen göçmenlerde ender rastlanan *Pnömocystitis carinii jiroveci pnömonisi* (PCP) ve Kaposi sarkomu (KS) vakalarının tespit edilmesi ile AIDS hastalığı tanımlanmıştır. Bu enfeksiyonlar tedaviye iyi cevap vermemekte ve hastalık ölümlerine sonuçlanmaktaydı. Araştırmacılar bu hastalığın daha önce literatürde rastlanmayan yeni bir hastalık olduğu konusunda birleşerek bu yeni hastalığa "AIDS" (Akkiz İmmün Yetmezlik Sendromu, **A**cquired **I**mmune **D**eficiency **S**ndrome) adını vermişlerdir. 1983 yılında AIDS'e neden olan virüs HIV (İnsan İmmün Yetmezlik Virüsü, **H**uman **I**mmunodeficiency **V**irus) izole edilmiş olup, bu virüs vücudun savunma gücünü zayıflatmakta, yıkmakta ve normal koşullarda tedavi edilebilen hastalıklar, savunma gücü yetersiz kaldığından tedavi edilememektedir.

DÜNYADA HIV/AIDS

DSÖ, (Dünya Sağlık Örgütü) Temmuz 2017 verilerine göre dünyada 36,7 milyon HIV enfekte kişi olduğunu ve hastalığın tanımlandığı 1981 yılından beri 35 milyon kişinin hayatını bu hastalıktan kaybettiğini bildirmektedir.

HIV/AIDS ile yaşayanlar

Toplam	36.7 (30.8 – 42,9) milyon
Erişkin	34.5 (28.8 - 40.2) milyon
Kadın	17.8 (15.4 - 20.3) milyon
15 yaş altı çocuklar	2.1 (1.7 - 2.6) milyon

2016 yılında HIV enfekte yeni vakalar

Toplam	1.8 (1.6 - 2.1) milyon
Erişkin	1.7 (1.4 - 1.9) milyon

15 yaş altı çocuklar	160 000 (100 000 - 220 000)
-----------------------------	-----------------------------

2016 yılında HIV/AIDS hastalığından ölenler

Toplam	1.0 (830 000 – 1.2 milyon)
---------------	----------------------------

Erişkin	890 000 (740 000 – 1.1 milyon)
----------------	--------------------------------

15 yaş altı çocuklar	120 000 (79 000 - 160 000)
-----------------------------	----------------------------

TÜRKİYE’DE HIV/AIDS

Tüm dünyada HIV/AIDS vakalarının hızla arttığı gözlenirken Türkiye’nin bu salgının dışında kalması beklenmemektedir. Ülkemizde ilk defa 1985 yılında üç HIV/AIDS hastası bildirilmiş, daha sonra her yıl vaka sayılarında giderek artma gözlenmiştir. 1991 yılına kadar her yıl 30’lu rakamlarda olan yeni hasta sayıları, 2000’li yılların başından itibaren 200, 350, 750, 1000’li rakamlar ve maalesef 2014 yılından itibaren de 2000’li rakamların üzerine çıkmıştır. T.C. Sağlık Bakanlığı Aralık 2016 verileri ise 2573 olup, bu sayı hastalığın tanımlandığı yıldan beri en yüksek hasta sayısı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ülkemizde T.C. Sağlık Bakanlığı Aralık 2016 verilerine göre 14695 HIV/AIDS hastası vardır. Kişi virüsü eğer korunmasız yapılan cinsel temas ile aldı ise, hastalığın hiçbir belirti, bulgu vermeyen ortalama 8-10 yıl gibi süresinin olması, cinsel yolla bulaşan infeksiyonlar konusunda kişilerin sağlık kurumlarına yeterli başvurularının olmamaları, kayıt sistemlerinin yeterli çalışmaması bu sayının gerçekleri yansıtmadığını düşündürmektedir. HIV infeksiyonuna ülkemizde en sık 25-29 ve 30-34 yaş arası ve erkeklere %70, kadınlara %30 oranında rastlanmaktadır.

TÜRKİYE'DE BİLDİRİLEN HIV/AIDS VAKALARININ VE ÖLÜMLERİNİN YILLARA GÖRE DAĞILIMI

2012 – 2016 yılları arası

**Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Bulaşıcı Hastalıklar Daire Başkanlığı,
Zührevi Hastalıklar Birimi**

YILLAR	HIV POZİTİF	AIDS	TOPLAM	ÖLÜM
2012	986	97	1083	41
2013	1309	102	1411	28
2014	1894	137	2031	18
2015	2151	119	2270	13
2016	2470	103	2573	9
TOPLAM	8810	558	9368	109

**TÜRKİYE'DE BİLDİRİLEN HIV/AIDS VAKALARININ YAŞ GRUBU VE CİNSİYETE
GÖRE DAĞILIMI**

01 EKİM 1985 – 31 ARALIK 2016

**Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Bulaşıcı Hastalıklar Daire Başkanlığı,
Zührevi Hastalıklar Birimi**

YAŞ GRUBU	ERKEK	KADIN	TOPLAM VAKA
0	44	25	69
1-4	32	30	62
5-9	17	10	27
10-14	16	12	28
15-19	194	85	279
20-24	1274	428	1702
25-29	1939	595	2534
30-34	1994	576	2570
35-39	1682	422	2104
40-44	1274	301	1575
45-49	1042	204	1246
50-54	719	176	895
55-59	519	138	657
60-64	303	71	374
65 yaş ve üstü	298	70	368
Bilinmeyen	144	61	205
TOPLAM	11491	3204	14695

**TÜRKİYE'DE BİLDİRİLEN HIV/AIDS VAKALARININ OLASI BULAŞMA
YOLLARINA GÖRE DAĞILIMI**

01 EKİM 1985 – 31 ARALIK 2016

**Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Bulaşıcı Hastalıklar Daire Başkanlığı,
Zührevi Hastalıklar Birimi**

OLASI BULAŞMA YOLU		YÜZDE
Heteroseksüel cinsel ilişki	5371	% 36.5
Homoseksüel/biseksüel cinsel ilişki	1930	% 13.1
Damar içi madde bağımlılığı	227	% 1.5
Anneden bebeğe geçiş	142	% 0.9
Hemofili hastaları	20	% 0.2
Kan ve kan ürünleri transfüzyonu	90	% 0.6
Nozokomiyal bulaşma	63	% 0.4
Homoseksüel/biseksüel+madde bağımlılığı	20	% 0.2
Bilinmeyen	6872	% 46.7
TOPLAM	14695	